

Opinie is een vrijplaats voor discussie.

Alle stukken zijn op persoonlijke titel. Artikelen tellen maximaal 550 woorden, Lezersreacties maximaal 150. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren, te redigeren of in te korten. Bijdragen worden ook via internet, databank of anderszins verspreid. Eventuele auteursrechten blijven berusten bij de schrijver. Inzendingen graag voorzien van naam, adres en telefoonnummer, ook de e-mails.

Redactie Opinie Trouw
Postbus 859, 1000 AW, Amsterdam
t 020-5629444, opinie@trouw.nl

COMMENTAAR

Publieke omroep dient te krimpen

De inkt van de brief aan de Kamer, waarin minister Arie Slob van mediabeleid waarschuwde dat de reclame-inkomsten van de publieke omroep weleens zestig miljoen euro konden gaan tegenvallen, was nog niet droog of de directeur van de NTR, Paul Römer, pleitte er op de radio voor dat de overheidsbijdrage aan de publieke omroep met datzelfde bedrag omhoog zou gaan.

Römer heeft in zoverre gelijk dat uit zijn pleidooi al blijkt dat de publieke omroep geen gewoon bedrijf is. In een gewoon bedrijf, zoals een krantenuitgeverij, moet de broekriem aangehaald worden als een dergelijk groot bedrag aan reclame-inkomsten wegvalt. Zo hoeft het bij de publieke omroep kennelijk niet te gaan. Te denken dat de publieke omroep in zijn huidige vorm zo uniek en, in de volle breedte van het aanbod, onmisbaar is en dat dus gederfde reclame-inkomsten dienen te worden gecompenseerd, is echter het andere uiterste.

De publieke omroep is een onmisbaar iets. Er is immers een algemeen belang mee gediend dat programma's worden gemaakt over onderwerpen die voor commerciële partijen niet interessant zijn. Maar, anders dan toen de publieke omroep opgericht werd, met het brede

De publieke omroep is een veelkoppig monster geworden dat nog immer uitdijt

aanbod is tegenwoordig geen enkel belang gediend.

De publieke omroep is een veelkoppig monster geworden dat nog immer, vooral op het internet, uitdijt. Het huidige kabinet stelt een markt voor massamedia te willen handhaven of zo nodig te creëren, waarin voor publieke en commerciële partijen een gelijk speelveld bestaat. Dat is er echter nog steeds niet. Met belastinggeld worden programma's, internetsites en veel meer gemaakt die commerciële partijen wegdrücken.

Daarom is het een veel logischer weg als de dreigende lagere reclame-inkomsten de aanleiding zouden zijn te komen tot een nieuwe definitie van wat de publieke taak van omroepen is of zou moeten zijn. Het kan Hilversum helpen de schaarser wordende middelen beter en gericht in te zetten en biedt anderen in de wereld van nieuwsvoorziening en ontspanning wellicht nieuwe mogelijkheden. Een publieke taak zou bijvoorbeeld bij uitstek regionale nieuwsvoorziening kunnen zijn. De lokale democratie dreigt ten onder te gaan door het gebrek aan journalistieke aandacht. Zoals SP-Kamerlid Peter Kwint het deze week verwoordde: "Terwijl je in Den Haag zo ongeveer struikelt over de NOS-verslaggevers, heb ik het idee dat vier provincies door één verslaggever moeten worden verslagen."

De publieke omroep drukt met haar ruime budget commerciële partijen op het internet uit de markt, zonder dat onomstotelijk vaststaat dat dat een publieke taak is. Een kleiner budget biedt bij uitstek een gelegenheid daar eens naar te kijken.

De mening van de krant, verwoord door leden van de hoofdredactie en senior redacteurs.

Ook buitenlandse burgemeester komt nu in zicht

H.U. Jessurun d'Oliveira
oud-hoogleraar migratierecht UvA,
adviseur bij Prakken d'Oliveira Human
Rights Lawyers

In het regeerakkoord is een passage opgenomen waarin staat dat de behandeling van het initiatiefwetsvoorstel om de burgemeestersbenoeming uit de Grondwet te halen 'wordt voortgezet'. Dat is vreemd, omdat zo'n voorstel vanuit de Tweede Kamer komt, waarbij de regering niet de eerste zetten doet. Er blijkt wel uit dat het voorstel de regering niet onwelgevallig is.

Het wetsvoorstel is inmiddels bezig aan zijn slotronde. Er kan binnenkort over gestemd worden, en dan gaat het nog naar de Eerste Kamer. Daar verwacht ik niet veel weerstand.

Met de deconstitutionalisering van de manier waarop de burgemeester aan zijn ambt komt, is echter nog niets gezegd over de toekomstige invulling daarvan. Het zou zelfs kunnen dat de huidige formele regeling gehandhaafd blijft en de Kroon de burgemeester benoemt. Maar dat is onwaarschijnlijk. De huidige praktijk, waarbij de gemeenteraad iemand voordraagt die dan vrijwel altijd door de Kroon wordt benoemd, is dubbelzinnig en zal het ook niet redden. Het ligt voor de hand dat er een wettelijke regeling komt waarbij de inwoners de burgemeester kiezen, al zijn andere arrangementen bepaald niet uitgesloten.

Twee tendensen maken die rechtstreekse keuze aantrekkelijk. In de eerste plaats de gestage uitbreiding van taken die naar gemeenten geschoven worden, waarmee de versterking van de legitimatie van de burgemeester gepaard gaat. Deze decentralisaties hebben consequenties voor de wijze van samenstelling van het gemeentebestuur. In de tweede plaats de toenemende behoefte aan rechtstreekse zeggenschap van de bevolking. Een rechtstreeks gekozen burgemeester past daarbij. Deze

Wordt de burgemeester rechtstreeks gekozen, dan gelden nieuwe spelregels

ontwikkelingen leiden in heel Europa tot een uitbreiding van het gekozen burgemeesterschap, en Nederland zal dit nu ook mogelijk kunnen maken. Wel zal zo'n door de inwoners gekozen burgemeester een sterkere positie innemen dan voorheen, ten koste van die van wethouders en gemeenteraad.

Kiesrecht

Wie mogen het actief en passief kiesrecht uitoefenen? Alleen Nederlanders? Nee, ook burgers zonder de Nederlandse nationaliteit hebben kiesrecht voor de gemeenteraad op (vrijwel) dezelfde voorwaarden als Nederlanders. Maar

het burgemeesterschap was tot nog toe taboe. Loco-burgemeesters kunnen al wel een andere nationaliteit hebben, ze worden gekozen uit de gemeenteraad. Wordt de burgemeester rechtstreeks gekozen, dan gelden nieuwe spelregels. Het Europese recht schrijft voor dat alle staatsburgers van de EU-lidstaten actief en passief kiesrecht hebben bij de verkiezingen op lokaal niveau: dat is onderdeel van het Unieburgerschap. Nederland liep mooi voorop door dit recht uit te breiden naar niet-EU-burgers (die tenminste onafgebroken vijf jaar legaal in Nederland verblijven). Door Europees recht is Nederland verplicht bij rechtstreekse verkiezingen van de burgemeester om dit ambt open te stellen voor EU-burgers. Bovendien zijn we gebonden aan een verdrag van de Raad van Europa uit 1997, dat van elke aangesloten staat vraagt zich in te spannen om op gemeentelijk niveau actief en passief kiesrecht toe te staan aan buitenlandse ingezetenen.

Boegbeeld

Nederland doet er goed aan de bestaande lijn door te trekken. Het gaat om lokaal burgerschap, en het is daarom gewenst om dat te activeren voor alle inwoners, ongeacht hun nationaliteit. De mogelijkheid om ook de burgemeester te kiezen – het boegbeeld van de gemeente – kan de interesse en de bijdrage van ook buitenlandse inwoners aan de lokale samenleving verhogen. Deelname aan het lokaal bestuur werkt integratie in de hand.

LEN

